

Van collectie naar connectie

Strategische Koers KDC 2019-2024

juli 2019 (update juli 2020)

INLEIDING

In 2019 vierde het Katholiek Documentatie Centrum zijn 50-jarig bestaan. In de afgelopen halve eeuw heeft het KDC een positie opgebouwd als betrouwbare beheerder van rijke collecties en als dragende kracht voor de zorg voor het katholieke erfgoed. Door het unieke profiel is het KDC steeds weer in staat gebleken het erfgoed van het Nederlands katholicisme betekenisvol te laten zijn voor onderzoek en maatschappelijke vraagstukken. Door de afnemende betrokkenheid bij instellingen die de samenleving hebben vormgegeven in het algemeen en bij de katholieke kerk in het bijzonder is de vanzelfsprekende en directe relatie met dit specifieke erfgoed afgenomen, terwijl het besef toeneemt dat religie niet verdwijnt, maar in andere vormen aanwezig blijft. Onderzoekers, journalisten en beleidsmakers vragen om meer instrumenten om de doorwerking van religie in de samenleving te kunnen peilen. Het KDC is precies voor deze rol toegerust.

Deze veranderende situatie vraagt wel om een nieuwe alertheid om in dialoog te blijven met onze partners en belanghebbenden, als bronnenbeheerder, bronnenwegwijzer én ontwikkelplek voor het omgaan met erfgoed. We streven ernaar om over vijf jaar een centrale positie in te nemen in het Nederlandse erfgoedveld door de collecties van het KDC in te zetten voor onderwerpen die religie en samenleving verbinden.

In deze strategische koers beschrijven we hoe we dit vorm willen geven. We bouwen daarbij voort op resultaten die we in de afgelopen 50 jaar hebben geboekt. Het KDC zet zich volop in om betrouwbare informatie over katholiek Nederland te (blijven) bieden door collecties te ontsluiten. Het KDC wil de herinnering levend houden en het appèl dat het verleden op ons doet, verder versterken door onder meer historische reflectie te (blijven) verbinden met de actualiteit. Zo genereert het maatschappelijke betekenis en wordt het katholieke erfgoed geactualiseerd.

50 Jaar KDC

- 1967 Initiatief tot oprichting KDC door **prof. dr. A.F. Manning**
- 1969 KDC start met **dr. J. Roes** als directeur als dé instelling voor katholieke archieven
- 1980 KDC loopt voorop in de integrale ontsluiting van alle bronnen via een computer
- 1990 KDC verzamelt systematisch beeldmateriaal om de collectie te verbreden
- 1994 KDC als laboratorium voor historisch onderzoek door leerstoel van dr. J. Roes
- 2005 **Dr. L. Winkeler** volgt de overleden dr. J. Roes op als hoofd KDC
Als onderdeel van de universiteitsbibliotheek richt het KDC zich op het (digitaal) toegankelijk maken van collecties, zodat onderzoekers makkelijker hun weg vinden.
Het KDC zet in op kennis- en expertise-uitwisseling via o.a. het Platform Particuliere Archieven
- 2017 Na pensionering dr. Winkeler neemt **Dr. H. Krabbendam** directeursrol op zich. Het KDC moet actiever een brug slaan naar de onderzoekspraktijk en een belangrijke erfgoedspeler worden.

Deze strategische koers stuurt de keuzes die we moeten maken en activiteiten die we uitvoeren. Er is bewust gekozen voor een strategische koers die richting geeft en niet voorschrijft. Dit biedt ruimte om te anticiperen en te reageren op interessante nieuwe

collecties, vraagstukken en/of ontwikkelingen, zodat we een representatief beeld kunnen blijven bieden van de katholiek-maatschappelijke traditie door de eeuwen heen.

Allereerst presenteren we onze missie & visie, die richtinggevend zijn voor ons toekomstig handelen. Vervolgens hebben wij in twee opgaven gedefinieerd hoe wij in de periode 2019 – 2024 willen werken aan een steviger verbindende positie binnen het Nederlandse erfgoed. Aan de hand van richtingwijzers presenteren we voorts wat we graag blijven doen, wat we anders willen aanpakken en wat we nieuw zouden willen doen. Aan het slot presenteren we de stappen die we nog moeten zetten om de komende vijf jaar daadwerkelijk richting te geven aan de beoogde veranderingen.

1 MISSIE & VISIE KDC

Ons vertrekpunt

Het KDC vervult zijn rol in een context van een veranderde samenleving en daaraan gekoppeld de veranderde positie van de katholieke kerk in Nederland. De beleving van het Nederlands katholicisme is verschoven van een vanzelfsprekend, collectief ‘cultuurkatholicisme’ naar een individuele keuze voor vormen van geloven. De voorheen zo zichtbare katholieke zuil, die bestond uit instellingen, verenigingen en organisaties, heeft in grote mate plaatsgemaakt voor ‘online communities’ en kleinere, meer persoonlijke (geloofs)gemeenschappen.

De betekenis van de ideeën, activiteiten en producten uit de rijke katholiek-maatschappelijke traditie dreigt uit het zicht te raken naarmate de overdracht daarvan stukt en het aantal dragende instellingen vermindert. Vandaar dat het KDC een verantwoordelijkheid voelt om deze traditie ook in de toekomst *vindbaar en inzichtelijk* te houden en het bereik ervan te vergroten. Dat vertaalt zich in onderstaande missie en visie, die richting geeft aan onze inspanningen.

Missie

Waar staan we voor?

Het erfgoed van het Nederlands katholicisme sinds 1800 vruchtbaar laten zijn voor het *betekenisvol verrijken van vraagstukken van deze tijd*.

Visie

Waar gaan we voor?

Onze drijfveer is om met de bronnen die voortkomen uit de katholiek-maatschappelijke inspanningen *open en in verbinding met anderen* (meer) betekenis te geven aan brede actuele religieus-maatschappelijke vraagstukken. In 2024 wil het KDC niet alleen bekend staan als de bewaarplaats van katholiek erfgoed, maar als het kenniscentrum voor het katholiek leven in Nederland een model te zijn voor het actualiseren van de traditie. De contacten met verwante archiefinstellingen die eerder dienden om taken af te bakenen, worden nu geïntensiveerd om de krachten te bundelen voor het uitdragen van erfgoed.

We koesteren ons unieke profiel; het KDC wil in een samenleving, die vaak de doorwerking van het verleden onderschat, niet alleen een professionele *bronnenbeheerder* zijn, maar ook de rol van *wegwijzer naar de bronnen én ontwikkelplek voor de inzet van deze bronnen* op zich

nemen. Dat betekent dat het KDC de context waarin de bronnen zijn ontstaan inzichtelijk maakt (beheerder), de digitale opslag duurzaam en toegankelijk geregeld heeft en aansluiting zoekt bij verwante collecties, het liefst via een digitaal portaal (wegwijzer).

Het KDC is een plaats waar actief gereflecteerd op en geëxperimenteerd wordt met de bijdrage die erfgoed levert aan de kwaliteit van de samenleving. Deze ontwikkelplek voor erfgoed wordt gevoed door seminars, expertmeetings, conferenties, colleges, tentoonstellingen etc.

2 KDC als trafostation

Zo pakken we het aan...

Om over vijf jaar een centrale positie in het Nederlandse erfgoed in te kunnen nemen wil het KDC als een transformatorstation de wisselstroom tussen maatschappelijke ontwikkelingen en historisch inzicht in de werking van tradities kanaliseren.

‘Wij willen betrokken én maatschappelijk relevant blijven’

We voelen ons betrokken bij c.q. verbonden met de katholiek-maatschappelijke traditie zoals die tot uitdrukking komt in ons bronnenmateriaal. Na de enorme productie van bronnen uit de periode van het Rijke Roomsche leven, is het nu zaak de sporen van nieuwe kleinschalige (geloofs- en maatschappelijke) gemeenschappen die vanuit een katholieke inspiratie opereren te bewaren. Dit vereist ook een actief verwervingsbeleid. De keuzes worden gestuurd door de brede actuele maatschappelijke vraagstukken die zich voortdurend aandienen, zonder kansen te laten schieten om waardevolle collecties te verwerven die aanwezige bronnen versterken.

‘Wij zoeken actief samenwerking’

Als onderdeel van de Radboud Universiteit geven we invulling aan die betrokkenheid. De strategische koers van de Radboud Universiteit is voor ons een belangrijke leidraad bij het concretiseren van onze eigen koers. Zo willen we actief bijdragen aan de strategische kerndoelstellingen onderwijs, onderzoek en valorisatie, die de Radboud Universiteit in de faculteiten wil realiseren. Ook wil het KDC een trekkersrol vervullen om het academisch erfgoed dat op de RU ontstaan is en beheerd wordt in circulatie te brengen.

Samen met anderen grijpen we maatschappelijke vraagstukken aan wier oorsprong het katholiek erfgoed heeft bijgedragen. Het KDC zoekt de aanknopingspunten met een steeds meer vernetwerkte samenleving door actief contact met verwante erfgoedinstellingen (Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven, KADOC, Historische Documentatiecentrum voor Nederlands Protestantisme, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, overheidsarchieven en musea zoals het Catharijne Convent) die voor soortgelijke vragen staan. In het bijzonder verbindt het KDC zich met organisaties die in het hier en nu vormgeven aan de katholiek-maatschappelijke traditie, zoals tot uiting komt in het Verband van Katholiek Maatschappelijke Organisaties. Met al deze partners onderneemt het KDC gezamenlijke projecten, zoals studiedagen, tentoonstellingen, onderzoek, databases. Het KDC zorgt dat

belanghebbenden door gerichte communicatiestromen op de hoogte worden gehouden over deze activiteiten.

3 Richtingwijzers

Deze omslag gaat het KDC maken

Om invulling te kunnen geven aan wat we willen blijven doen maar bovenal aan wat we anders en *nieuw* willen gaan doen, hebben we richtingwijzers opgesteld. De richtingwijzers leggen verband tussen verleden, heden en toekomst. Vanuit de eigen traditie werken we vanuit het zicht op het gemeenschappelijk goed en relativeren we het tijdelijke met lange termijnperspectieven. Tegelijkertijd laten we ons door maatschappelijke trends uitdagen om ontvankelijk te zijn voor nieuwe impulsen teneinde niet in nostalgie te blijven steken. Om deze transitie te bewerkstelligen verschuift de verhouding tussen de capaciteit die ingezet wordt om collecties te beheren en de inzet om deze collecties te activeren voor onderzoek en onderwijs in de komende vijf jaar van 90 – 10% naar minimaal 80 – 20% (op 10 fte). *De richting van het KDC verschuift van collectie naar connectie om zo het erfgoed levend te houden.*

Hierna volgen vijf specifieke richtingwijzers via een zogenaamde ‘van-naar-matrix’ en een korte toelichting op het waarom.

1 Van	Naar
Het ontvangen van aangeboden materiaal	Het meer actief en gericht verwerven van bronnen
Omdat... Om zo een completer beeld te kunnen geven van het katholiek maatschappelijk erfgoed.	
2 Van	Naar
Ontsluiting door voornamelijk KDC-medewerkers	Ontsluiting in samenwerking met archiefvormers
Omdat... erfgoed rijker betekenisvoller wordt als degenen die de collectie hebben gevormd ook de beschrijving maken en meewerken om die in circulatie te brengen.	
3 Van	Naar
Het doorlopend ontsluiten van collecties	Prioriteit geven aan collecties die aansluiten op actuele thema's van de katholiek-maatschappelijke traditie (solidariteit, gemeenschap, beleving)
Omdat... het niet (alleen) om de collecties gaat maar vooral om de achterliggende culturele waarden, normen en gebruiken.	

4 Van	Naar
Vooraf traditioneel erfgoedbeheerder zijn	Nieuwe rollen opnemen als verwijzer naar verwante bronnen en ontwikkelaar van een erfgoedvisie
Omdat... Het KDC niet alleen als een goed rentmeester op de collectie wil passen, maar ook nieuwe kansen wil creëren om het gebruik te verbreden en te verdiepen.	
5 Van	Naar
Alleen op eigen kracht activiteiten over de collectie ontplooiën	Zoveel mogelijk met andere partijen incidentele en structurele activiteiten op te zetten
Omdat... Het KDC als onderdeel van grotere gehelen (zoals met Radboud Erfgoed) veel meer kan betekenen, meer expertise kan delen en ontvangen en veel meer belangstellenden kan bereiken	

4 TOT SLOT

Op basis van deze koers werkt het KDC aan een meerjarenplan 2019-2024, met bezigheden en activiteiten die het KDC over vijf jaar in een centrale positie in het Nederlandse erfgoed plaatsen. Deze koers en het meerjarenplan vormen de basis voor de op te stellen jaarplannen.

De staf van het KDC geeft in 2019 de eerste aanzet door de opgaven en de activiteiten in de aangegeven richtingen om te vormen. **Daarvoor benadert het KDC actief onderzoekers die met het KDC-materiaal nieuwe thema's aansnijden.** Inhoudelijk gaat het KDC zich vooral richten op twee thema's: gedeeld erfgoed en politieke vernieuwing. Gedeeld erfgoed verbindt de kdc collecties met gelijksoortige archieven elders in de wereld, waardoor ze nieuwe uitwisseling van informatie ontstaat. Politieke vernieuwing is steeds nodig voor het onderhoud van een democratische samenleving. Voor beide thema's heeft het KDC de collecties in huis en kan het contacten opzetten en onderhouden.